

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2014/57/UE**z dnia 16 kwietnia 2014 r.****w sprawie sankcji karnych za nadużycia na rynku (dyrektywa w sprawie nadużyć na rynku)**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 83 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Banku Centralnego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dla zintegrowanego i sprawnie funkcjonującego rynku finansowego oraz większego zaufania inwestorów konieczna jest integralność rynku. Bezproblemowe funkcjonowanie rynków papierów wartościowych oraz społeczne zaufanie do rynków są koniecznym warunkiem rozwoju gospodarczego i dobrobytu. Nadużycia na rynku szkodzą integralności rynków finansowych i zmniejszają zaufanie społeczeństwa do papierów wartościowych, instrumentów pochodnych i wskaźników referencyjnych.
- (2) W dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/6/WE ⁽⁴⁾ uzupełniono i zaktualizowano unijne ramy prawne mające chronić integralność rynku. Nałożono również na państwa członkowskie wymóg zapewnienia właściwym organom uprawnień do wykrywania i badania nadużyć na rynku. Bez uszczerbku dla prawa państw członkowskich do nakładania sankcji karnych dyrektywa 2003/6/WE zobowiązała również państwa członkowskie do zapewnienia możliwości podejmowania odpowiednich środków administracyjnych wobec osób odpowiedzialnych lub nakładania na nie sankcji administracyjnych w przypadku nieprzestrzegania przez nie krajowych przepisów transponujących dyrektywę 2003/6/WE.
- (3) W sprawozdaniu grupy wysokiego szczebla ds. nadzoru finansowego w UE z dnia 25 lutego 2009 r., której przewodniczył Jacques de Larosière („grupa de Larosière’a”) stwierdzono, że należyte ramy ostrożnościowe i ramy prowadzenia działalności gospodarczej w sektorze finansowym muszą opierać się na reżimie silnego nadzoru i skutecznych sankcji. Dlatego też grupa de Larosière’a uznała, że organy nadzoru muszą posiadać dostateczne uprawnienia, aby podejmować działania, oraz że w celu ochrony integralności rynku powinny istnieć jednakowe, skuteczne i odstrasżające reżimy sankcji w przypadku wszystkich przestępstw finansowych, a sankcje te powinny być skutecznie egzekwowane. Grupa de Larosière’a doszła do wniosku, że reżimy sankcji w państwach członkowskich są z reguły słabe i niejednolite.

⁽¹⁾ Dz.U. C 161 z 7.6.2012, s. 3.

⁽²⁾ Dz.U. C 181 z 21.6.2012, s. 64.

⁽³⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 4 lutego 2014 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 14 kwietnia 2014 r.

⁽⁴⁾ Dyrektywa 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie wykorzystywania poufnych informacji i manipulacji na rynku (nadużyć na rynku) (Dz.U. L 96 z 12.4.2003, s. 16).

- (4) Prawidłowe funkcjonowanie ram prawnych w zakresie nadużyć na rynku wymaga skutecznego egzekwowania przestrzegania prawa. Ocena krajowych reżimów sankcji administracyjnych na mocy dyrektywy 2003/6/WE wykazała, że nie wszystkie właściwe organy krajowe miały do dyspozycji pełen wachlarz uprawnień umożliwiających im reagowanie na nadużycia na rynku odpowiednimi sankcjami. W szczególności nie wszystkie państwa członkowskie przewidziały stosowanie administracyjnych kar pieniężnych za wykorzystywanie informacji poufnych oraz manipulację na rynku, a poziom sankcji w poszczególnych państwach członkowskich był bardzo zróżnicowany. Dlatego konieczny jest nowy akt ustawodawczy w celu zapewnienia wspólnych minimalnych zasad w całej Unii.
- (5) Dotychczas wprowadzone przez państwa członkowskie sankcje administracyjne okazały się niewystarczające, by zapewnić przestrzeganie przepisów dotyczących zapobiegania nadużyciom na rynku i ich zwalczania.
- (6) Niezbędne jest zapewnienie lepszego przestrzegania przepisów dotyczących nadużyć na rynku poprzez możliwość stosowania sankcji karnych, dowodzących braku przyzwolenia społecznego w sposób mocniejszy, niż kary administracyjne. Kwalifikowanie przynajmniej poważnych form nadużyć na rynku jako przestępstw wyznacza jasne granice rodzajów zachowania uznawanych za szczególnie niedopuszczalne oraz stanowi komunikat dla społeczeństwa i potencjalnych sprawców, że takie nadużycie będzie przez właściwe organy traktowane z całą powagą.
- (7) Nie wszystkie państwa członkowskie przewidują sankcje karne za niektóre formy poważnych naruszeń krajowych przepisów transponujących dyrektywę 2003/6/WE. Taka rozbieżność postępowania państw członkowskich wpływa niekorzystnie na jednolitość warunków prowadzenia działalności na rynku wewnętrznym i może zachęcać do popełniania nadużyć na rynku w państwach członkowskich, które nie przewidują sankcji karnych za takie przestępstwa. Ponadto dotychczas nie osiągnięto porozumienia na poziomie całej Unii co do tego, jakie czyny należy kwalifikować jako poważne naruszenia przepisów dotyczących nadużyć na rynku. Należy zatem ustanowić minimalne zasady dotyczące definicji przestępstw popełnianych przez osoby fizyczne, odpowiedzialności osób prawnych oraz odpowiednich sankcji. Wspólne minimalne zasady umożliwiłyby również stosowanie skuteczniejszych metod badania nadużyć oraz efektywną współpracę w obrębie poszczególnych państw członkowskich oraz pomiędzy nimi. W następstwie kryzysu finansowego stało się oczywiste, że manipulacje na rynku mogą przynieść dotkliwe szkody milionom ludzi. Skandal związany ze stopą LIBOR, który dotyczył poważnego przypadku manipulacji wskaźnikami referencyjnymi, pokazał, że przedmiotowe problemy i luki prawne niekorzystnie wpływają na zaufanie rynku i mogą skutkować znacznymi stratami dla inwestorów i rzeczywistymi zakłóceniami w gospodarce. Brak wspólnych sankcji karnych w całej Unii umożliwia sprawcom nadużyć na rynku wykorzystywanie mniej surowych przepisów obowiązujących w niektórych państwach członkowskich. Nałożenie sankcji karnych za nadużycia na rynku będzie mieć większy efekt odstraszący potencjalnych sprawców.
- (8) Wprowadzenie przez wszystkie państwa członkowskie sankcji karnych przynajmniej za poważne nadużycia na rynku jest zatem niezwykle istotne dla zapewnienia skutecznego wdrażania unijnej polityki zwalczania nadużyć na rynku.
- (9) W celu ujednoczenia zakresu stosowania niniejszej dyrektywy z zakresem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 ⁽¹⁾, niniejsza dyrektywa nie powinna obejmować obrotu akcjami własnymi w ramach programów odkupu ani obrotu papierami wartościowymi lub instrumentami powiązanymi w celu stabilizacji papierów wartościowych; transakcji, zleceń lub zachowań w ramach prowadzenia polityki pieniężnej, kursowej lub zarządzania długiem publicznym; działań dotyczących uprawnień do emisji podjętych w ramach unijnej polityki klimatycznej; oraz działań podejmowanych w ramach wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa Unii.
- (10) Państwa członkowskie powinny być zobowiązane do wprowadzenia przepisów, w myśl których przynajmniej poważne przypadki wykorzystywania informacji poufnych, manipulacji na rynku i bezprawnego ujawnienia informacji poufnych stanowią przestępstwo, jeśli zostały popełnione umyślnie.
- (11) Do celów niniejszej dyrektywy przypadki wykorzystywania informacji poufnych i bezprawnego ujawnienia informacji poufnych należy uznać za poważne, między innymi w przypadku gdy znaczny jest: wpływ na integralność rynku, faktycznie lub potencjalnie uzyskany dochód lub faktycznie lub potencjalnie uniknięta strata, poziom szkód spowodowanych na rynku lub ogólna wartość instrumentów finansowych w obrocie. Inne okoliczności, jakie można wziąć pod uwagę to na przykład fakt, że przestępstwo zostało popełnione w ramach organizacji przestępczej lub że podejrzany lub oskarżony już popełnił wcześniej podobne przestępstwo.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/6/WE i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE (zob. s. 1 niniejszego Dziennika Urzędowego).

- (12) Do celów niniejszej dyrektywy manipulacje na rynku należy uznać za poważne, między innymi w przypadku gdy znaczny jest: wpływ na integralność rynku, faktycznie lub potencjalnie uzyskany dochód lub faktycznie lub potencjalnie uniknięta strata, poziom szkód na rynku, poziom zmiany wartości instrumentu finansowego lub kontraktu towarowego, lub kwota początkowo wykorzystanych środków finansowych, lub gdy manipulacji dopuszcza się osoba zatrudniona lub pracująca w sektorze finansowym lub w organie nadzoru lub organie regulacyjnym.
- (13) Ze względu na ich niekorzystny wpływ na integralność rynków finansowych oraz na zaufanie inwestorów do tych rynków usiłowanie wykorzystywania informacji poufnych oraz usiłowanie manipulacji na rynku powinny być również uznawane za przestępstwa.
- (14) Niniejsza dyrektywa powinna zobowiązać państwa członkowskie do wprowadzenia do ich prawa krajowego sankcji karnych za wykorzystywanie informacji poufnych, manipulacje na rynku i bezprawne ujawnienie informacji poufnych, do których zastosowanie ma niniejsza dyrektywa. Niniejsza dyrektywa nie powinna nakładać obowiązków w zakresie stosowania takich sankcji ani innego istniejącego systemu egzekwowania prawa w konkretnych przypadkach.
- (15) Niniejsza dyrektywa powinna również nakładać na państwa członkowskie wymóg zapewnienia karalności nakłaniania i podżegania do popełnienia przestępstwa oraz pomocnictwa w popełnieniu przestępstwa.
- (16) Aby sankcje za przestępstwa, o których mowa w niniejszej dyrektywie, były skuteczne i odstraszające, w niniejszej dyrektywie należy określić minimalny wymiar maksymalnej kary pozbawienia wolności.
- (17) Niniejsza dyrektywa powinna być stosowana z uwzględnieniem ram prawnych ustanowionych na mocy rozporządzenia (UE) nr 596/2014 oraz środków wykonawczych do tego rozporządzenia.
- (18) Aby zapewnić skuteczne wdrażanie europejskiej polityki zapewniania integralności rynków finansowych, określonej w rozporządzeniu (UE) nr 596/2014, państwa członkowskie powinny rozszerzyć odpowiedzialność za przestępstwa przewidziane w niniejszej dyrektywie na osoby prawne poprzez nałożenie sankcji o charakterze karnym lub innym niż karny lub innych środków, które są skuteczne, proporcjonalne i odstraszające, takich jak sankcje i środki przewidziane w rozporządzeniu (UE) nr 596/2014. Takie sankcje lub inne środki mogą obejmować publikację ostatecznej decyzji w sprawie sankcji włącznie z tożsamością odpowiedzialnej osoby prawnej, z uwzględnieniem praw podstawowych, zasady proporcjonalności oraz ryzyka dla stabilności rynków finansowych i toczących się postępowań. W przypadku gdy prawo krajowe przewiduje odpowiedzialność karną osób prawnych, państwa członkowskie powinny w stosownym przypadku rozszerzyć tę odpowiedzialność karną zgodnie z prawem krajowym na przestępstwa przewidziane w niniejszej dyrektywie. Niniejsza dyrektywa nie powinna uniemożliwiać państwom członkowskim publikacji ostatecznych decyzji dotyczących odpowiedzialności lub sankcji.
- (19) Państwa członkowskie powinny podjąć niezbędne działania w celu zapewnienia, aby organy ścigania, organy sądowe i inne właściwe organy odpowiedzialne za dochodzenie lub ściganie przestępstw przewidzianych w niniejszej dyrektywie miały możliwość korzystania ze skutecznych narzędzi śledczych. Wykorzystanie takich narzędzi zgodnie z prawem krajowym – z uwzględnieniem między innymi zasady proporcjonalności – powinno być współmierne do charakteru i wagi przestępstwa będącego przedmiotem postępowania.
- (20) Z uwagi na fakt, że niniejsza dyrektywa określa normy minimalne, państwa członkowskie mogą według własnego uznania wprowadzać lub utrzymywać bardziej rygorystyczne przepisy karne w zakresie nadużyć na rynku.
- (21) Państwa członkowskie mogą na przykład zakwalifikować jako przestępstwo manipulację na rynku popełnioną w wyniku lekkomyślności lub rażącego niedbalstwa.
- (22) Przewidziane w niniejszej dyrektywie obowiązki wprowadzenia w prawie krajowym sankcji dla osób fizycznych i prawnych nie zwalniają państw członkowskich z obowiązku wprowadzenia w prawie krajowym sankcji administracyjnych i innych środków za naruszenia przewidziane w rozporządzeniu (UE) nr 596/2014, chyba że państwa członkowskie postanowiły, zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 596/2014, wprowadzić w prawie krajowym jedynie sankcje karne za takie naruszenia.

- (23) Zakres stosowania niniejszej dyrektywy jest określony w taki sposób, by uzupełnić i zapewnić skuteczne wdrażanie rozporządzenia (UE) nr 596/2014. Przepięstwa powinny podlegać karze zgodnie z niniejszą dyrektywą, jeżeli zostały popełnione umyślnie i przynajmniej w poważnych przypadkach, podczas gdy sankcje za naruszenie rozporządzenia (UE) nr 596/2014 nie wymagają dowiedzenia umyślności ani zakwalifikowania czynu jako poważnego. Stosując przepisy krajowe transponujące niniejszą dyrektywę, państwa członkowskie powinny zapewnić, by nałożenie sankcji karnych za przestępstwa zgodnie z niniejszą dyrektywą oraz sankcji administracyjnych zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 596/2014 nie prowadziło do naruszenia zasady *ne bis in idem*.
- (24) Bez uszczerbku dla ogólnych zasad krajowego prawa karnego w sprawie stosowania i wykonywania kar przy uwzględnieniu konkretnych okoliczności każdej indywidualnej sprawy, sankcje powinny być proporcjonalne, uwzględniając osiągnięty zysk lub pomniejszone straty osób odpowiedzialnych za dokonane naruszenie, jak również spowodowane przestępstwem szkody poniesionych przez inne osoby oraz, w stosownych przypadkach, szkody w funkcjonowaniu rynków lub szeroko pojętej gospodarki.
- (25) Ponieważ cel niniejszej dyrektywy, czyli zapewnienie wprowadzenia w całej Unii sankcji karnych przynajmniej za poważne nadużycia na rynku, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na zasięg i skutki niniejszej dyrektywy możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może wprowadzić środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne dla osiągnięcia tego celu.
- (26) Wzrost działalności transgranicznej wymaga skutecznej i sprawnej współpracy między organami krajowymi, które są uprawnione do badania i ścigania przestępstw polegających na nadużyciach na rynku. Organizacja i uprawnienia tych organów krajowych w poszczególnych państwach członkowskich nie powinna utrudniać ich współpracy.
- (27) Niniejsza dyrektywa zapewnia poszanowanie podstawowych praw i jest zgodna z zasadami uznanymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”), jak uznano w TUE. W szczególności niniejszą dyrektywę należy stosować z należyтым poszanowaniem prawa do ochrony danych osobowych (art. 8), wolności wypowiedzi i informacji (art. 11), wolności prowadzenia działalności gospodarczej (art. 16), prawa do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu (art. 47), domniemania niewinności i prawa do obrony (art. 48), zasad legalności oraz proporcjonalności kar do czynów zabronionych pod groźbą kary (art. 49) oraz prawa do niepodlegania ponownemu osądzeniu lub ukaraniu w postępowaniu karnym za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary (art. 50).
- (28) Wdrażając niniejszą dyrektywę, państwa członkowskie powinny zagwarantować prawa procesowe osób podejrzanych lub oskarżonych w postępowaniu karnym. Ich obowiązki na mocy niniejszej dyrektywy pozostają bez uszczerbku dla obowiązków ciążących na nich na mocy przepisów Unii w sprawie praw procesowych w postępowaniu karnym. Żaden z przepisów niniejszej dyrektywy nie ma na celu ograniczania wolności prasy ani wolności słowa w mediach, w zakresie w jakim są one zagwarantowane w Unii i w państwach członkowskich, w szczególności na mocy art. 11 Karty i innych stosownych przepisów. Należy to podkreślić w szczególności w odniesieniu do ujawniania informacji poufnych zgodnie z przepisami niniejszej dyrektywy dotyczącymi takiego ujawnienia.
- (29) Bez uszczerbku dla art. 4 Protokołu nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonego do TUE i do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), Zjednoczone Królestwo nie będzie uczestniczyć w przyjęciu niniejszej dyrektywy i nie jest zatem nią związane ani jej nie stosuje.
- (30) Zgodnie z art. 1, 2, 3 i 4 Protokołu nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonego do TUE i do TFUE, Irlandia powiadomiła o chęci uczestnictwa w przyjęciu i stosowaniu niniejszej dyrektywy.
- (31) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii, załączonego do TUE i do TFUE, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej dyrektywy i nie jest zatem nią związana ani jej nie stosuje.

(32) Europejski Inspektor Ochrony Danych wydał opinię w dniu 10 lutego 2012 r. ⁽¹⁾,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. Niniejsza dyrektywa ustanawia normy minimalne dotyczące sankcji karnych za wykorzystywanie informacji poufnych, bezprawne ujawnianie informacji poufnych oraz manipulacje na rynku w celu zapewnienia integralności rynków finansowych w Unii oraz zwiększenia ochrony inwestorów i ich zaufania do tych rynków.

2. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do:

- a) instrumentów finansowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym;
- b) instrumentów finansowych, które są przedmiotem obrotu na wielostronnej platformie obrotu (MTF), zostały dopuszczone do obrotu na MTF lub są przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na MTF;
- c) instrumentów finansowych, które są przedmiotem obrotu na zorganizowanej platformie obrotu (OTF);
- d) instrumentów finansowych nieuwjętych w lit. a), b) lub c), których cena lub wartość zależą od ceny lub wartości instrumentu finansowego, o którym mowa w tych literach, lub mają na nie wpływ, w tym m.in. swapów ryzyka kredytowego lub kontraktów na różnice kursowe.

Niniejsza dyrektywa ma również zastosowanie do zachowań lub transakcji, w tym ofert sprzedaży, dotyczących sprzedaży na aukcjach na platformie aukcyjnej zatwierdzonej jako rynek regulowany uprawnień do emisji lub innych produktów sprzedawanych na aukcji na podstawie uprawnień do emisji, nawet gdy produkty sprzedawane na aukcji nie są instrumentami finansowymi, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1031/2010 ⁽²⁾. Bez uszczerbku dla wszelkich przepisów szczególnych odnoszących się do ofert sprzedaży złożonych w ramach aukcji, wszelkie przepisy niniejszej dyrektywy odnoszące się do składanych zleceń stosują się do tych ofert.

3. Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do:

- a) obrotu akcjami własnymi w ramach programów odkupu, w przypadku gdy obrót ten odbywa się zgodnie z art. 5 ust. 1, 2 i 3 rozporządzenia (UE) nr 596/2014;
- b) obrotu papierami wartościowymi lub instrumentami powiązanymi, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. a) i b) rozporządzenia (UE) nr 596/2014, w celu stabilizacji papierów wartościowych, w przypadku gdy obrót ten odbywa się zgodnie z art. 5 ust. 4 i 5 tego rozporządzenia;
- c) transakcji, zleceń lub zachowań prowadzonych w ramach polityki pieniężnej, kursowej lub zarządzania długiem publicznym zgodnie z art. 6 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 596/2014, transakcji, zleceń lub zachowań prowadzonych zgodnie z art. 6 ust. 2 tego rozporządzenia, działań prowadzonych w ramach unijnej polityki klimatycznej zgodnie z art. 6 ust. 3 tego rozporządzenia lub działań prowadzonych w ramach wspólnej polityki rolnej Unii lub wspólnej polityki rybołówstwa Unii zgodnie z art. 6 ust. 4 tego rozporządzenia;

4. Art. 5 ma również zastosowanie do:

- a) kontraktów towarowych na rynku kasowym niebędących produktami energetycznymi w obrocie hurtowym, w przypadku których transakcja, zlecenie lub zachowanie ma wpływ na cenę lub wartość instrumentu finansowego, o którym mowa w ust. 2 niniejszego artykułu;

⁽¹⁾ Dz.U. C 177 z 20.6.2012, s. 1.

⁽²⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1031/2010 z dnia 12 listopada 2010 r. w sprawie harmonogramu, kwestii administracyjnych oraz pozostałych aspektów sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych na mocy dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie (Dz.U. L 302 z 18.11.2010, s. 1).

b) rodzajów instrumentów finansowych, w tym instrumentów pochodnych lub instrumentów przenoszących ryzyko kredytowe, w przypadku których transakcja, zlecenie, oferta lub zachowanie ma wpływ na cenę lub wartość kontraktu towarowego na rynku kasowym, jeżeli ta cena lub wartość zależy od ceny lub wartości tych instrumentów finansowych;

c) zachowania w odniesieniu do wskaźników referencyjnych.

5. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do wszelkich transakcji, zleceń lub zachowań dotyczących wszelkich instrumentów finansowych, o których mowa w ust. 2 i 4, niezależnie od tego, czy takie transakcje, zlecenia lub zachowania mają miejsce w systemie obrotu.

Artykuł 2

Definicje

Na potrzeby niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- 1) „instrument finansowy” oznacza instrument finansowy zgodnie z definicją w art. 4 ust. 1 pkt 15 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE⁽¹⁾;
- 2) „kontrakt towarowy na rynku kasowym” oznacza kontrakt towarowy na rynku kasowym zgodnie z definicją w art. 3 ust. 1 pkt 15 rozporządzenia (UE) nr 596/2014;
- 3) „program odkupu” oznacza obrót akcjami własnymi zgodnie z art. 21–27 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/30/UE⁽²⁾;
- 4) „informacje poufne” oznaczają informacje w rozumieniu art. 7 ust. 1–4 rozporządzenia (UE) nr 596/2014;
- 5) „uprawnienie do emisji” oznacza uprawnienie do emisji opisane w sekcji C pkt 11 załącznika I do dyrektywy 2014/65/UE;
- 6) „wskaźnik referencyjny” oznacza wskaźnik referencyjny zgodnie z definicją w art. 3 ust. 1 pkt 29 rozporządzenia (UE) nr 596/2014;
- 7) „przyjęte praktyki rynkowe” oznaczają określone praktyki rynkowe przyjęte przez właściwy organ państwa członkowskiego zgodnie z art. 13 rozporządzenia (UE) nr 596/2014;
- 8) „stabilizacja” oznacza stabilizację zgodnie z definicją w art. 3 ust. 2 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 596/2014;
- 9) „rynek regulowany” oznacza rynek regulowany zgodnie z definicją w art. 4 ust. 1 pkt 21 dyrektywy 2014/65/UE^{*};
- 10) „wielostronna platforma obrotu” lub „MTF” oznacza wielostronną platformę obrotu zgodnie z definicją w art. 4 ust. 1 pkt 22 dyrektywy 2014/65/UE^{*};
- 11) „zorganizowana platforma obrotu” lub „OTF” oznacza zorganizowaną platformę obrotu zgodnie z definicją w art. 4 ust. 1 pkt 23 dyrektywy 2014/65/UE^{*};
- 12) „system obrotu” oznacza system obrotu zgodnie z definicją w art. 4 ust. 1 pkt 24 dyrektywy 2014/65/UE^{*};

(¹) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE (zob. s. 349 niniejszego Dziennika Urzędowego).

(²) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/30/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w państwach członkowskich od spółek w rozumieniu art. 54 akapit drugi Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w celu uzyskania ich równoważności, dla ochrony interesów zarówno współników, jak i osób trzecich w zakresie tworzenia spółki akcyjnej, jak również utrzymania i zmian jej kapitału (Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 74).

13) „produkt energetyczny sprzedawany w obrocie hurtowym” oznacza produkt energetyczny sprzedawany w obrocie hurtowym zgodnie z definicją w art. 2 pkt 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011⁽¹⁾;

14) „emitent” oznacza emitenta zgodnie z definicją w art. 3 ust. 1 pkt 21 rozporządzenia (UE) nr 596/2014.

Artykuł 3

Wykorzystywanie informacji poufnych, udzielanie rekomendacji lub nakłanianie do wykorzystania informacji poufnych

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby przynajmniej poważne przypadki wykorzystywania informacji poufnych, udzielania rekomendacji innej osobie lub nakłaniania jej do wykorzystania informacji poufnych, o czym mowa w ust. 2–8, stanowiły przestępstwo, jeżeli czyny te zostały popełnione umyślnie.

2. Do celów niniejszej dyrektywy wykorzystywanie informacji poufnych ma miejsce wówczas, gdy dana osoba znajduje się w posiadaniu informacji poufnych i wykorzystuje te informacje, nabywając lub zbywając, na własny rachunek lub na rzecz osoby trzeciej, bezpośrednio lub pośrednio, instrumenty finansowe, których informacje te dotyczą.

3. Niniejszy artykuł ma zastosowanie do wszystkich osób będących w posiadaniu informacji poufnych z racji:

- a) bycia członkiem organów administracyjnych, zarządczych lub nadzorczych emitenta lub uczestnika rynku uprawnień do emisji;
- b) posiadania udziałów w kapitale emitenta lub uczestnika rynku uprawnień do emisji;
- c) posiadania dostępu do informacji z tytułu zatrudnienia, wykonywania zawodu lub obowiązków; lub
- d) zaangażowania w działalność przestępczą.

Niniejszy artykuł ma zastosowanie do każdej osoby, która uzyskała informacje poufne w okolicznościach innych niż wymienione w akapicie pierwszym, w przypadku gdy osoba ta wie, że przedmiotowa informacja stanowi informację poufną.

4. Wykorzystanie informacji poufnych poprzez anulowanie lub zmianę zlecenia dotyczącego instrumentu finansowego, którego informacje te dotyczą, w przypadku gdy zlecenie złożono przed wejściem osoby zainteresowanej w posiadanie informacji poufnych, również uznaje się za wykorzystywanie informacji poufnych.

5. W przypadku sprzedaży uprawnień do emisji lub innych opartych na nich produktów na aukcji przeprowadzanej zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1031/2010, wykorzystywanie informacji poufnych, o którym mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, obejmuje również złożenie, modyfikację lub wycofanie oferty przez daną osobę, działającą na własny rachunek lub na rzecz osoby trzeciej.

6. Do celów niniejszej dyrektywy udzielanie rekomendacji, aby inna osoba wykorzystwała informacje poufne lub nakłanianie innej osoby do wykorzystania informacji poufnych ma miejsce wówczas, gdy dana osoba znajduje się w posiadaniu informacji poufnych oraz:

- a) udziela rekomendacji, na podstawie tych informacji, aby inna osoba nabyła lub zbyła instrumenty finansowe, których informacje te dotyczą, lub nakłania tę osobę do takiego nabycia lub zbycia; lub
- b) udziela rekomendacji, na podstawie tych informacji, aby inna osoba anulowała lub zmieniła zlecenie dotyczące instrumentu finansowego, którego informacje te dotyczą, lub nakłania tę osobę do takiego anulowania lub zmiany.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (Dz.U. L 326 z 8.12.2011, s. 1).

7. Stosowanie rekomendacji lub nakłaniania, o których mowa w ust. 6, oznacza wykorzystywanie informacji poufnych, w przypadku gdy osoba stosująca rekomendację lub nakłanianie wie, że są one oparte na informacjach poufnych.

8. Do celów niniejszego artykułu sam fakt posiadania przez daną osobę informacji poufnej nie oznacza, że osoba ta posłużyła się tą informacją i wykorzystwała w ten sposób informację poufną na podstawie nabycia lub zbycia, jeśli jej postępowanie jest uznawane za zgodne z prawem na mocy art. 9 rozporządzenia (UE) nr 596/2014.

Artykuł 4

Bezprawne ujawnianie informacji poufnych

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby przynajmniej poważne przypadki bezprawnego ujawnienia informacji poufnych, o którym mowa w ust. 2–5, stanowiły przestępstwo, jeżeli czyny te zostały popełnione umyślnie.

2. Do celów niniejszej dyrektywy bezprawne ujawnienie informacji poufnych ma miejsce wówczas, gdy osoba znajduje się w posiadaniu informacji poufnych i ujawnia te informacje innej osobie, z wyjątkiem przypadków, gdy ujawnienie to odbywa się w zwykłym toku zatrudnienia, wykonywania zawodu lub obowiązków, w tym gdy ujawnienie uznaje się za badanie rynku prowadzone zgodnie z art. 11 ust. 1–8 rozporządzenia (UE) nr 596/2014.

3. Niniejszy artykuł ma zastosowanie do każdej osoby w sytuacjach i okolicznościach, o których mowa w art. 3 ust. 3.

4. Do celów niniejszej dyrektywy dalsze ujawnienie rekomendacji lub nakłaniania, o których mowa w art. 3 ust. 6, oznacza bezprawne ujawnianie informacji poufnych zgodnie z niniejszym artykułem, jeżeli osoba ujawniająca rekomendację lub nakłanianie wie, że są one oparte na informacjach poufnych.

5. Niniejszy artykuł jest stosowany z uwzględnieniem potrzeby ochrony wolności prasy i wolności wypowiedzi.

Artykuł 5

Manipulacja na rynku

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby przynajmniej poważne przypadki manipulacji na rynku, o których mowa w ust. 2, stanowiły przestępstwo, jeżeli czyny te zostały popełnione umyślnie.

2. Do celów niniejszej dyrektywy manipulacje na rynku obejmują następujące działania:

a) zawieranie transakcji, składanie zleceń lub jakiegokolwiek inne zachowanie, które:

(i) wprowadzają w błąd co do podaży lub popytu na instrument finansowy lub powiązany kontrakty towarowy na rynku kasowym, lub co do ich ceny; lub

(ii) utrzymują cenę jednego lub kilku instrumentów finansowych lub powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym na nienaturalnym lub sztucznym poziomie;

chyba że powody, dla których osoba, która dokonała transakcji lub złożyła zlecenie transakcji, są uzasadnione, a ta transakcja lub zlecenie jest zgodne z przyjętą praktyką rynkową w ramach danego systemu obrotu;

b) zawieranie transakcji, składanie zleceń lub jakiegokolwiek inne działanie lub zachowanie mające wpływ na cenę jednego lub kilku instrumentów finansowych lub powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym, związane z użyciem fikcyjnych narzędzi lub innych form wprowadzania w błąd lub podstęp;

- c) rozpowszechnianie za pośrednictwem mediów, w tym internetu, lub przy użyciu innych środków, informacji wprowadzających w błąd co do podaży lub popytu na instrument finansowy lub powiązany kontrakt towarowy na rynku kasowym, lub co do ich ceny, lub informacji zapewniających utrzymanie się ceny jednego lub kilku instrumentów finansowych lub powiązanych kontraktów towarowych na rynku kasowym na nienaturalnym lub sztucznym poziomie, jeżeli osoby rozpowszechniające takie informacje czerpią z tego tytułu korzyści lub zyski albo przysparzają zysków lub korzyści innej osobie; lub
- d) przekazywanie fałszywych lub wprowadzających w błąd informacji, lub dostarczanie fałszywych lub wprowadzających w błąd danych lub jakiegokolwiek inne zachowanie służące manipulowaniu obliczaniem wskaźnika referencyjnego.

Artykuł 6

Nakłanianie, pomocnictwo i podżeganie oraz usiłowanie

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia karalności przestępstw polegających na nakłanianiu i podżeganiu do popełnienia i pomocnictwie w popełnianiu przestępstw, o których mowa w art. 3 ust. 2–5 oraz art. 4 i 5.
2. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia karalności przestępstw polegających na usiłowaniu popełnienia któregośkolwiek z przestępstw, o których mowa w art. 3 ust. 2–5 i 7 oraz art. 5.
3. Art. 3 ust. 8 stosuje się odpowiednio.

Artykuł 7

Sankcje karne dla osób fizycznych

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu do zapewnienia, by przestępstwa, o których mowa w art. 3–6, podlegały skutecznym, proporcjonalnym i odstrasżającym sankcjom karnym.
2. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by przestępstwa, o których mowa w art. 3 i 5, podlegały karze w maksymalnym wymiarze co najmniej czterech lat pozbawienia wolności.
3. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by przestępstwo, o którym mowa w art. 4, podlegało karze w maksymalnym wymiarze co najmniej dwóch lat pozbawienia wolności.

Artykuł 8

Odpowiedzialność osób prawnych

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia możliwości pociągnięcia osób prawnych do odpowiedzialności za przestępstwa, o których mowa w art. 3–6, popełnione na ich korzyść przez osobę zajmującą w nich kierownicze stanowisko, działającą indywidualnie lub jako członek organu danej osoby prawnej, na podstawie:
 - a) prawa do reprezentowania osoby prawnej;
 - b) uprawnienia do podejmowania decyzji w imieniu osoby prawnej; lub
 - c) uprawnienia do sprawowania kontroli w ramach tej osoby prawnej.
2. Państwa członkowskie podejmują również niezbędne środki w celu zapewnienia możliwości pociągania osób prawnych do odpowiedzialności w przypadku, gdy brak nadzoru lub kontroli ze strony osoby, o której mowa w ust. 1, umożliwił popełnienie przestępstwa, o którym mowa w art. 3–6, na korzyść osoby prawnej przez osobę jej podlegającą.
3. Odpowiedzialność osób prawnych na mocy ust. 1 i 2 nie wyklucza możliwości wszczęcia postępowania karnego wobec osób fizycznych zaangażowanych w przestępstwa, o których mowa w art. 3–6, jako sprawców, podżegaczy lub pomocników.

*Artykuł 9***Sankcje wobec osób prawnych**

Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby osoba prawna ponosząca odpowiedzialność na podstawie art. 8 podlegała skutecznym, proporcjonalnym i odstraszającym sankcjom, obejmującym grzywny karne i kary pieniężne niemające charakteru karnego i mogącym obejmować inne sankcje, takie jak:

- a) pozbawienie prawa do korzystania ze świadczeń publicznych lub pomocy publicznej;
- b) czasowy lub stały zakaz prowadzenia działalności gospodarczej;
- c) umieszczenie pod nadzorem sądowym;
- d) likwidacja sądowa;
- e) czasowe lub stałe zamknięcie zakładów wykorzystywanych do popełnienia przestępstwa.

*Artykuł 10***Jurysdykcja**

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu ustalenia swojej jurysdykcji w odniesieniu do przestępstw, o których mowa w art. 3–6, w przypadku gdy przestępstwo zostało popełnione:

- a) w całości lub w części na ich terytorium; lub
- b) przez jednego z jego obywateli, co najmniej w przypadkach, gdy dany czyn stanowi przestępstwo w miejscu, w którym został popełniony.

2. Państwo członkowskie informuje Komisję w przypadku, gdy podejmie decyzję o ustanowieniu dalszej jurysdykcji w odniesieniu do przestępstw, o których mowa w art. 3–6, popełnionych poza jego terytorium, jeżeli:

- a) miejsce zwyczajowego pobytu sprawcy znajduje się na jego terytorium; lub
- b) przestępstwo zostało popełnione na korzyść osoby prawnej mającej siedzibę na jego terytorium.

*Artykuł 11***Szkolenia**

Bez uszczerbku dla niezawisłości sądów oraz różnic w organizacji wymiaru sprawiedliwości w Unii, państwa członkowskie zwracają się do podmiotów odpowiedzialnych za szkolenie sędziów, prokuratorów, policjantów, pracowników wymiaru sprawiedliwości i tych właściwych organów, którzy uczestniczą w postępowaniach karnych i dochodzeniach, o zorganizowanie odpowiednich szkoleń pod kątem celów niniejszej dyrektywy.

*Artykuł 12***Sprawozdanie**

Do dnia 4 lipca 2018 r. Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z działania niniejszej dyrektywy, a w razie konieczności w sprawie potrzeby jej zmiany, w tym w odniesieniu do interpretacji poważnych przypadków, o których mowa w art. 3 ust. 1, art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1, poziomu sankcji przewidzianego w poszczególnych państwach członkowskich oraz stopnia, w jakim przyjęto elementy opcjonalne, o których mowa w niniejszej dyrektywie.

W stosownych przypadkach sprawozdaniu Komisji towarzyszy wniosek ustawodawczy.

*Artykuł 13***Transpozycja**

1. Państwa członkowskie przyjmą i publikują do dnia 3 lipca 2016 r. przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy. Niezwłocznie przekazują one Komisji teksty tych przepisów.

Państwa członkowskie rozpoczynają stosowanie tych przepisów od dnia 3 lipca 2016 r., z zastrzeżeniem wejścia w życie rozporządzenia (UE) nr 596/2014.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określane są przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst podstawowych przepisów prawa krajowego przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

*Artykuł 14***Wejście w życie**

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

*Artykuł 15***Adresaci**

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich zgodnie z Traktatami.

Sporządzono w Strasburgu dnia 16 kwietnia 2014 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

M. SCHULZ

Przewodniczący

W imieniu Rady

D. KOURKOULAS

Przewodniczący
